

Stručni rad

RUKU U RUCI VEĆ 70 GODINA

Natalija Ekart Misleta

Center Gustava Šiliha Maribor, enota Dom Antona Skale Maribor,

Slovenija

Sažetak

Svatko ima rođendan, a naš dom ove godine slavi 70. obljetnicu. U ovoj svečanoj prigodi želimo se predstaviti na jedinstven način. Djeca i adolescenti su život doma i bit svega. Imaju glas i želju da ih drugi osjete i vide, njihove sjajne šarene posebnosti. Skrivenе želje dio su svake jedinice, ne samo djece, već i odraslih. One nježno tinjaju u svima nama, ispod površine svakodnevnih tereta, žudeći za slobodom. Dopustimo si da ih ostvarimo ili barem sanjamo o njima.

Ključne riječi: slavlje, djeca i adolescenti, dom, želje, snovi.

1. UVOD

*»Korenine vzgoje so grenke,
Zato pa so njeni plodovi sladki«*

(Aristotel)

"60 godina putovanja, prošaranog pričama pojedinaca kojima je priroda namijenila drugačiji život, prošlo je u vječnosti vremena." Tim riječima, prije deset godina, bivša ravnateljica doma, dr. Marica Horvat, opisala je naše postojanje i aktivnosti.

Dom, koji su prije mnogo godina izgradili Mariborčani vlastitim doprinosima, sa srcem i humanošću, nalazi se u idiličnom okruženju, s pogledom na Pohorje i Pekrske gorce.

Danas je 70 godina dugo vrijeme za ljudski život, a i za ustanovu poput doma. A kakve su bile sve te godine? O tome pričaju bivši stanovnici doma, djeca, odgajateljice, kuharice i čistačice. Svjedoci su vremena kada su odgajateljice, s etosom, stilom i iskrenom privrženošću domu, gradile i stvarale ga [2].

A kamo danas gledamo?

Ni dom nije mogao izbjeći vrijeme i promjene, koje su konstanta u današnjem društvu i zakonodavstvu. Ali put vodi samo naprijed. "Non progredi est regredi" je latinska izreka koja smjelo usmjerava naš pogled naprijed. Slijedit ćemo posebnu rehabilitacijsku doktrinu i potrebe okoliša. Ali naučili smo graditi ceste danas, jer je sutrašnje tlo previše nesigurno. Ali uvijek i svugdje, u prvom planu danas i sutra, svako dijete je važno, jedinstveno i neponovljivo, voli sebe i svoje bližnje, s osjećajem pripadnosti svom domaćem okruženju, a opet puno čežnje u iščekivanju izazova i prilika sutrašnjice...[2].

2. NAŠ DOM

Naš dom je bajka, ako vas mašta još nije napustila. Naš dom je ugodan, ako možete slušati svoje srce. Naš dom je herojski, ako još uvijek vjerujete u neustrašiva djela. Duginih je boja, ako imate snage da ga vidite šareno. I jednostavno je čaroban, ako ga samo želite tako upoznati. Mi smo djeca i adolescenti koji se izražavaju na jedinstven način koji ne svatko ima sposobnost vidjeti, a kamoli razumjeti ili shvatiti. Kažu, dom je drag onima koji ga imaju. I mi imamo svoj dom. Naš dom ima viziju, ciljeve i

vrijednosti. Zajedno ih s trudom ostvarujemo. Svjesni smo da nakon kiše uvijek sja sunce, pa uvijek savjesno koračamo u novi dan. Naši projekti diverzificiraju naš rad i u svakom od njih neizmjerljivo uživamo. Neki su čak i međunarodni, vodeći nas u "nepoznato".

2. 1. Naša povijest

Kratki pregled podrijetla naše priče. Osnovani smo Odlukom Okružnog gradskog odbora Maribor u prosincu 1956. godine pod nazivom Vzgojni dom Maribor. Uz suglasnost Skupštine općine Maribor, 10. lipnja 1973. godine preimenovani smo u Dom Antona Skale Maribor. Tijekom godina uvjeti u domu su se mijenjali, kako u pogledu prostora, broja djece, tako i u pogledu osoblja i financijskog statusa. Osnovani smo radi pružanja kućne njege, odgoja i pomoći u osposobljavanju i obrazovanju djece i adolescenata s teškoćama u razvoju i djece s posebnim potrebama. Budući da su nam prostorije u Trubarjevoj ulici postale premale, 1989. godine preselili smo se u potpuno novi dom. I tako smo i danas ovdje, puni radosti [2].

1. rujna 2021. godine naš dom je pripojen Osnovnoj školi Gustava Šiliha u Mariboru. Škola je tako preimenovana u Centar za obrazovanje, osposobljavanje i savjetovanje Gustava Šiliha Maribor.

3. OVO SMO MI

Da, djeca i adolescenti s posebnim potrebama mogu mnogo toga. Uz pomoć naših odgojitelja ostvaruju brojne projekte gdje se natječu s većinskom populacijom. To dokazuju i njihovi postignuti rezultati. I mi, zaposlenici doma, uključujući i njih, puni smo ideja kako diverzificirati svakodnevni život, kako proširiti svoje vidike, kako se integrirati u okolinu u kojoj živimo, kako živjeti potpunije, odgovornije i što manje. Mnogi projekti provode se unutar grupa ili na razini doma na lokalnoj ili nacionalnoj razini. Pri tome se vodimo sloganom: " Mogu se nositi sa svime."

Slika 1: Mogu se nositi sa svime (vir: <https://helenavedric.com/products/kartica>)

*Vsemu sem kos
Šli smo pri matematiki na novor
snov. To je bil plus na dolgi način.
In ko sem malo naj naredila mi je
že to zelo dolga.*

Slika 2: (Mogu se nositi sa svime, Matej 14 let)

4. ROĐENDAN – SVE NAJBOLJE....

Rođendan je osobni blagdan, ali često slavimo i obljetnice početka rada određenih institucija ili određenih televizijskih emisija. U našoj zemlji to je vjerojatno 18. rođendan, kada dijete službeno prelazi iz djetinjstva u odraslu dob i postaje odrasla osoba. Druga važna obljetnica je 50. rođendan ili takozvani Abraham [1].

Danas su bitni elementi proslave rođendana: susret, torta, svijeće, darivanje i lijepe želje za slavljenika. Rođendani djeluju kao simbol pripadnosti, oblik socijalizacije i slavljenja pojedinca. Budući da je rođendan osobni blagdan, oblik proslave podložan je željama i ukusu pojedinca. Neki ljudi odvajaju proslavu s obitelji i prijateljima, dok drugi kombiniraju jedno s drugim. Sve zabave imaju nešto zajedničko: namijenjene su slavljenju pojedinca kojem se daruje, a sve imaju torte i svijeće koje slavljenik puše i tiho si želi [3].

5. RUKA U RUCI 70 GODINA

Tko ima sjeme, mora sijati.
ga drži u šakama,
u strahu da ga ne izgubi,
nikada neće doživjeti radost žetve.
(autor nepoznat)

Svatko ima rođendan. I naš dom ima jedan, jer ove godine slavi 70. obljetnicu. Djeca i adolescenti su život ovog doma i bit svega, jer imaju glas i želju da ih drugi osjete i vide.

Iza nas je 70 godina putovanja, prošaranog pričama pojedinaca koje nam je priroda dala da živimo drugačije. Posijano sjeme je proklijalo, raslo i sazrelo u klasove života. Mi, zaposlenici, dali smo mnogoj djeci putopis koji ih prati u životu i ponosni smo na svakoga tko je zadovoljna i sretna osoba u životu. Svjesni smo da je uvijek i svugdje, u prvom planu danas i sutra, svako dijete važno, jedinstveno i neponovljivo, puno ljubavi prema sebi i svojim bližnjima, ali puno ambicije u iščekivanju izazova i prilika sutrašnjice...[2].

Sretni smo i ponosni što ćemo svi mi u domu uskoro moći ugasiti 70 svjećica na velikoj torti i tako poželjeti svom domu dug, dug život. Jer samo na taj način mnogo više djece i adolescenata dobit će priliku za obrazovanje, toplinu i uklanjanje disocijalnog ponašanja, koje im kućno okruženje nažalost ne nudi. Smještaj u ustanovu još uvijek je tabu tema u današnjem društvu, zbog čega se mnogi roditelji ili udomitelji ne slažu sa smještajem djeteta ili adolescenta u ustanovu. Zato svima koji imaju nedoumice oko smještaja u dom moramo preporučiti da ih uklone. Znamo što kažu, dobar glas stiže do devetog sela... Na putu nailazimo na razne prepreke, koje zajedno svladavamo uz pomoć dobre volje.

Svjesni smo da samo odgovorni, kreativni i samouvjereni mladi ljudi mogu biti pokretačka snaga napretka, a odrasli im moraju osigurati uvjete za razvoj njihovih sposobnosti i talenata. Savjesno inzistiramo na tome da svake godine budemo istaknutiji i bolji.

Slika 3: Ruka u ruci (vir: Natalija, 18 let).

6. ZAKLJUČAK

Djeca i adolescenti smješteni u domu većinu djetinjstva i mladosti provode daleko od svojih obitelji. Susreću se s njima samo vikendom i za vrijeme praznika. Tako su, osim posebnih potreba, uskraćeni za obiteljsku bliskost i roditelje koji bi im trebali biti podrška. Mnogi naši adolescenti ne znaju kako proslaviti rođendan. To su prvi put doživjeli tek u domu. Mogli su pozvati svoje prijatelje i kolege iz razreda na proslavu i uživati u torti. Rođendanska kruna na glavi i sjaj sreće u očima vode ih u svijet bajke, makar i nakratko. Skrivene želje prilikom puhanja svijeća vjerojatno su slične svima nama, ali samo se rijetkima od nas ostvare.

Slika 4: Moj rođendan (Teja 12 let).

7. LITERATURA

- [1] Dular Radovan, A. (2025). Rojstni dan – praznovanje je poznano v večini kultur. Pridobljeno 10. 2. 2026, s <https://www.rtv slo.si/moja-generacija/ah-taleteta/rojstni-dan-praznovanje-je-poznano-v-vecini-kultur/737946>
- [2] Horvat, M. (2016). *Kronika Doma Antona Skale*. Maribor: Hutter.
- [3] Kropivnik, D. (2001). *Praznovanje rojstnih dni*. Pridobljeno 10. 2. 2026, s <https://vsakdanjik.zrc-sazu.si/praznovanja-rojstnih-dni/>.